‘માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શાળાના વિદ્યાર્થીઓના સમાયોજન અંગેનો વિશ્લેષણાત્મક અભ્યાસ

પરમાર નિલમબેન ડાહ્યાલાલ
હેમચંદ્રાચાર્ય ઉત્તર ગુજરાત યુનિવર્સિટી
પાટણ

સારસંક્ષેપ ઢસ્ઢ

પ્રસ્તુત સંશોધનનો મુખ્ય હેતુ માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શાળાના વિદ્યાર્થીઓના સમાયોજન અંગેનો વિશ્લેષણાત્મક અભ્યાસ કરવાનો હતોઈ અહીં × × × ફેકટોરિયલ ડિઝાઈનો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો છેઈ આ સંશોધન માટે ડૉઈ બીના શાહ અને અંશુ ૮ક્ષઠટણ૯ રચિત અને પ્રમાણિત ગુજરાતી આવૃત્તિ‘સમાયોજન સૂચિનો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો હતોઈ જેમાં ઇડર શહેર અને તેની આસપાસના ગ્રામ્ય વિસ્તારની માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શાળાના વિદ્યાર્થીઓમાંથી સ્તરીકૃત સાદો યદચ્છ રીતે ×,ક વિદ્યાર્થીઓને પસંદ કરવામાં આવ્યા હતાઈજેમાં ક્ષ×ક છોકરીઓ અને ક્ષ×ક છોકરાઓની પસંદગી કરવામાં આવી હતીઈઆ સંશોધનમાં માહિતીનું પૃથ્થકરણ ૃઢ કસોટી ૮બદફઅબ૯ વડે કરવામાં આવ્યુંઈ જેનું પરિણામ એ દર્શાવે છે કે જાતિની દ્રષ્ટિએ સમાયોજન પ્રમાણમાં તફાવત સાર્થક જોવા મળે છે અને અભ્યાસની કક્ષામાં પણ તફાવત સાર્થક જોવા મળે છેઈ તેમજ રહેઠાણની દ્રષ્ટિએ પણ સમાયોજન પ્રમાણ તફાવત સાર્થક જોવા મળે છેઈ આ ઉપરાંત જાતિ અને અભ્યાસની કક્ષાની ૮બ ખ૯ આંતરિક અસર તપાસતા સમાયોજન પ્રમાણમાં તફાવત અસાર્થક જોવા મળે છેઈ જાતિ અને રહેઠાણ૮બ હ૯ વચ્ચે આંતરિક અસર તપાસતા સમાયોજન પ્રમાણમાં તફાવત સાર્થક જોવા મળે છેઈ અભ્યાસની કક્ષા અને રહેઠાણ૮ખ હ૯ વચ્ચે આંતરિક અસર તપાસતા સમાયોજન પ્રમાણમાં તફાવત અસાર્થક જોવા મળે છેઈ જ્યારે આંતરક્રિયાત્મક રીતે જાતિલ અભ્યાસની કક્ષા અને રહેઠાણ૮બ ખ હ૯ વચ્ચે આંતરિક અસર તપાસતા સાર્થક તફાવત જોવા મળતો નથીઈ

‘માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શાળાના વિદ્યાર્થીઓના સમાયોજન અંગેનો વિશ્લેષણાત્મક અભ્યાસ

પ્રસ્તાવના સ્ઢ

વ્યક્તિ જે જગતમાં જીવે છે ત્યાં તેને પોતાના અસ્તિત્વ માટે પ્રયાસ કરવો પડે છેઈ એટલે કે અન્ય વ્યક્તિઓલ સમાજલ વાતાવરણ વગેરે સાથે જરૂરી અને યોગ્ય સમાયોજન સાધવું પડે છેઈ ડાર્વિનનો ઉત્ક્રાંતિવાદ મુજબ દરેક જીવ પોતાનું અસ્તિત્વ ટકાવવા માટે ભૌતિક જગત સાથે જરૂરી અનુકૂલન સાથે છેઈ અનુકૂલન માટે મનોવિજ્ઞાનમાં ૃબમ્ળ(ત?ભ્ધ્ૃ ઢ ૮સમાયોજન ૯ શબ્દ વપરાય છેઈ

પ્રોઈ અરવિંદ ડુંગરાણી ૮×ડડડ૯ એ સ્નાતક અને અનુસ્નાતક વિદ્યાર્થીઓના સમાયોજન અંગેનો તુલનાત્મક અભ્યાસ કર્યોઈ જેનું પરિણામ દર્શાવે છે કે સંશોધન માટે પસંદ કરવામાં આવેલ જાતિલ શૈક્ષણિક કક્ષાલ અભ્યાસ પ્રવાહ જેવા જૂથ વચ્ચે સરાસરી તફાવત સાર્થક નથીઈ વૈયક્તિક ભિન્નતાના કારણે જૂથના સભ્યો વચ્ચે નજીવો સરાસરી તફાવત હોવા છતાં જૂથ વચ્ચે કે જૂથના સભ્યો અંતર્ગત કોઇ સરાસરી તફાવત સાર્થક નથીઈ વિદ્યાર્થીઓના સમાયોજનની બાબતમાં અભ્યાસ પ્રવાહ અને વિદ્યાર્થીઓની જાતિ વચ્ચે નોંધપાત્ર તફાવત જોવા મળતો નથીઈ પરિણામો દર્શાવે છે કે વિદ્યાર્થીની જાતિ અને અભ્યાસ પ્રવાહ સમાયોજન પર સૂચક અસર કરે છેઈ આનો અર્થ એવો થાય કે વ્યક્તિનું શિક્ષણનું સ્તર તેની જિંદગી બદલવા માટે નોંધપાત્ર ફાળો આપે છેઈ આપણે એવું પણ તારણ કાઢી શકીએ કે વિદ્યાર્થીની જાતિ તેના સમાયોજન ને લાગે વળગે છે ત્યાં સુધી ખૂબ ઉપયોગી પરિવર્ત્ય બને છેઈ

વિદ્યાભૂષણલ સિંઘ ૮૪૬૭૭૯ એ શાળાએ જતા વિદ્યાર્થીઓની વર્તન મુશ્કેલીઓનો સમાયોજનના સંદર્ભમાં અભ્યાસ કર્યોઈ પરિણામો દર્શાવે છે કે ઉચ્ચ વર્તન સમસ્યાવાળા વિદ્યાર્થીઓના જૂથમાં ઘરલ સ્વાસ્થ્યલ સામાજિક અને આવેવિક સમાયોજની બાબતમાં નિમ્ન સમસ્યાવાળા જૂથ કરતાં વધારે સમાયોજન જોવા મળે છેઈ

શેઠ એસઈ ૮૪૭૭૬૯ ના તરુણોની કુટુંબલ જાતિલ શાળાલ વ્યક્તિગતલ જાતીયલ સામાજિક અને વ્યવસાયિક અનુકૂલનના અભ્યાસો બતાવે છે કે તરુણોની શાળાકીયલ જાતીયલ વ્યક્તિત્વલ સામાજિક અને વ્યવસાયિક બાબતોને લગતી સમસ્યાઓ જોવા મળતી હતીઈ તેમજ સમસ્યાના કારણોમાં શારીરિક અને માનસિક વિકાસમાં પછાતપણું જોવા મળે છેઈ તેમજ તરુણાવસ્થા દરમિયાન આવેગીક ફેરફારોની અનુકૂલન પર અસર જોવા મળે છેઈ

વસવેલીયાલ ધીરજ ડીઈ ૮૪૬૫૯ એ ધોરણ ૭ ૪ના વિદ્યાર્થીઓની સર્જનાત્મકતા અને તેના સમાયોજનનો અભ્યાસ કર્યોઈ જેનું તારણ બતાવે છે કે નિમ્ન સર્જનાત્મકતા ધરાવતા વિદ્યાર્થીઓ કરતા ઉચ્ચ સર્જનાત્મકતા ધરાવતા વિદ્યાર્થીઓ સમગ્રપણે વધુ સારું સમાયોજન સાધી શકે છેઈ

પંડ્યાલ બીઈકેઈ ૮×૬૬૯ તેના અપ્રકાશિત લઘુશોધ નિબંધમાં એવા તારણો રજુ કર્યા કેલ જાતિની દ્રષ્ટિએ છોકરાઓના સમાયોજનનુ સરાસરી પ્રમાણ છોકરીઓ કરતાં વધુ છે અને અભ્યાસ પ્રવાહની દ્રષ્ટિ ધોરણ ૭૪૪ અને ધોરણ૭ ૪× માં અભ્યાસ કરતા વિદ્યાર્થીઓમાં બંને વચ્ચે કોઈ જ તફાવત સાર્થક જોવા મળતો નથીઈ એટલે કે એમ કહી શકાય કે સમાયોજન પ્રમાણની અસર અભ્યાસ કક્ષા પર પડતી નથીઈ જ્યારે અભ્યાસ પ્રવાહની દ્રષ્ટિએ ઉચ્ચતર માધ્યમિક કક્ષાએ અભ્યાસ કરતાં અલગ અલગ પ્રવાહના વિદ્યાર્થીઓ વચ્ચેના સમાયોજન પ્રમાણનો તફાવત જોતાં ઉચ્ચતર માધ્યમિક કક્ષા ના વિજ્ઞાન પ્રવાહમાં અભ્યાસ કરતા વિદ્યાર્થીઓના સમાયોજન પ્રમાણનો સરાસરી તફાવત વાણિજ્ય પ્રવાહમાં અભ્યાસ કરતા તથા વિનયન પ્રવાહમાં અભ્યાસ કરતા વિદ્યાર્થીઓના સમાયોજન પ્રમાણ કરતાં વધુ જોવા મળે છે

મનોવિજ્ઞાનની આમ તો અનેક શાખાઓ છેઈ જેમાં 'વુંટે મનોવિજ્ઞાનને પ્રાયોગિક સ્વરૂપ આપ્યા પછી તેની અનેક વ્યવહારલક્ષી શાખાઓનો વિકાસ થયો છેઈ જેમકે બાળકલ તારૂણયલ વૃધ્ધ તેમજ તેની અલગ૭અલગ સમસ્યાઓલ સમસ્યાનું સ્વરૂપલ કારણોલ ઉપાયો વગેરે બાબતોમાં માનસશાસ્ત્રના દૃષ્ટિબિંદુના આધારે ઉકેલો લાવે છેઈ ઉપાયો સૂચવે છે અને જીવન જીવવા વિશે માહિતી આપે છે જીવનમાં ઘણીવાર એવા સંઘર્ષોલ સમસ્યાઓ આવે છે કે આવા સંઘર્ષો અને સમસ્યાઓમાંથી કેવી રીતે પસાર થવુંલ તેમજ કઇ રીતે સિધ્ધિ હાંસલ કરવી તે શીખવે છેઈ વ્યક્તિને મૂઝવતા અનેક પ્રશ્નોલ અનેક સમસ્યાઓ હોય છેઈ જેમાં સમાયોજનની સમસ્યા અને તરુણાવસ્થામાં સમાયોજનની સમસ્યાઓ એક કઠિન બાબત છેઈ તરુણાવસ્થામાં તરુણને શાળાલ કુટુંબલ મિત્રોલ પડોશીઓલ સમાજ વગેરે બાબતો સાથે સમાયોજન સાધવું મુશ્કેલ બનતું હોય છે અને ખૂબ મૂંઝવણ અનુભવતા હોય છેઈ આ મુશ્કેલ પરિસ્થિતિમાંથી માર્ગ મેળવવા માટે મનોવિજ્ઞાન ઉપયોગી સાબિત થયું છે અહીં આપણે માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શાળાના વિદ્યાર્થીઓ વચ્ચે સમાયોજન પ્રમાણ જાણવાનો પ્રયાસ કરવામાં આવ્યો છેઈ આ સમાયોજન પ્રમાણ જાણવા માટે સર્વેક્ષણ પ્રકારનું સંશોધન હાથ ધરવામાં આવ્યું છેઈ જેના હેતુ નીચે મુજબ છેઈ

હેતુઓ ઃ

પ્રસ્તુત સંશોધનના હેતુઓ નીચે મુજબ છેઈ

૪ઈજાતિલ અભ્યાસની કક્ષા અને રહેઠાણની દ્રષ્ટિએ માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શાળાના વિદ્યાર્થીઓ વચ્ચેનું કૌટુંબિક સમાયોજન પ્રમાણ તપાસવુંઈ

×ઈજાતિલ અભ્યાસની કક્ષા અને રહેઠાણની દ્રષ્ટિ માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શાળાના વિદ્યાર્થીઓ વચ્ચેનું શાળાકીય સમાયોજન પ્રમાણ તપાસવુઈ

૩ઈજાતિલ અભ્યાસની કક્ષા અને રહેઠાણની દ્રષ્ટિએ માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શાળાના વિદ્યાર્થીઓ વચ્ચેનું આવેગિક સમાયોજન પ્રમાણ તપાસવુંઈ

,ઈજાતિલ અભ્યાસની કક્ષા અને રહેઠાણની દ્રષ્ટિએ માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શાળાના વિદ્યાર્થીઓ વચ્ચેનું સર્વગ્રાહી સમાયોજન પ્રમાણ તપાસવુંઈ

સંશોધન પરિવત્યો ઃ

પ્રસ્તુત સંશોધનમાં નીચે મુજબના પરિવર્ત્યો છેઈ

ક્ષઈસ્વતંત્ર પરિવર્ત્યો સ્ઢ

૮ક્ષ૯ જાતિ ૮છોકરા ૃ છોકરીઓ૯

૮×૯અભ્યાસની કક્ષા ૮માધ્યમિક ૃ ઉચ્ચતર માધ્યમિક૯

૮ઘ૯રહેઠાણ ૮શહેરીૃ ગ્રામ્ય૯

×ઈ અવલંબિત પરિવર્ત્યો સ્ઢ

દરેક નમૂનાના સમાયોજન સૂચિ માપનમાં ૮કૌટુંબિક લશાળાકીય લઆવેગિક૯ પ્રાપ્ત થયેલા પ્રાપ્તાંકોઈ

ઉત્કલ્પનાઓ સ્ઢ

પ્રસ્તુત સંશોધનની ઉત્કલ્પનાઓ નીચે મુજબ છેઈ

ક્ષઈમાધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શાળાના વિદ્યાર્થીઓની જાતિલ અભ્યાસની કક્ષા અને રહેઠાણની દ્રષ્ટિએ કૌટુંબિક સમાયોજનમાં સાર્થક તફાવત નથીઈ

×ઈમાધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શાળાના વિદ્યાર્થીઓની જાતિલ અભ્યાસની કક્ષા અને રહેઠાણની દ્રષ્ટિએ શાળાકીય સમાયોજનમાં સાર્થક તફાવત નથીઈ

ઘઈમાધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શાળાના વિદ્યાર્થીઓની જાતિલ અભ્યાસની કક્ષા અને રહેઠાણની દ્રષ્ટિએ આવેગિક સમાયોજનમાં સાર્થક તફાવત નથીઈ

,ઈમાધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શાળાના વિદ્યાર્થીઓની જાતિલ અભ્યાસની કક્ષા અને રહેઠાણની દ્રષ્ટિએ સર્વગ્રાહી સમાયોજનમાં સાર્થક તફાવત નથીઈ

વ્યાપવિશ્વ અને નમૂનો સ્ઢ

પ્રસ્તુત સંશોધનમાં વ્યાપવિશ્વ તરીકે ઈડર શહેર અને તેની આસપાસના ગ્રામ્ય વિસ્તારની માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શાળાનો સમાવેશ કરવામાં આવ્યોઈ જેમાં ×,ડ વિદ્યાર્થીઓની સ્તરીકૃત સાદો યદચ્છ પદ્ધતિ દ્વારા પસંદગી કરવામાં આવીઈ નીચેનું કોષ્ટક વ્યાપવિશ્વ માંથી પસંદગી થયેલ વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા દર્શાવતું કોષ્ટક છેઈ

નમૂનામાં સમાવિષ્ટ પસંદ થયેલ વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા દર્શાવતું કોષ્ટકસ્ઢ

સ્વતંત્ર પરિવર્ત્ય	છોકરા		છોકરી		કુલ
	માધ્યમિક	ઉઈ માધ્યમિક	માધ્યમિક	ઉઈમાધ્યમિક	
ગ્રામ્ય	ઘડ	ઘડ	ઘડ	ઘડ	ક્ષ×ડ
શહેરી	ઘડ	ઘડ	ઘડ	ઘડ	ક્ષ×ડ
કુલ	ણડ	ણડ	ણડ	ણડ	×,ડ

કોષ્ટક નંબર ૃ ક્ષ પરથી જોઇ શકાય છે કે પ્રસ્તુત અભ્યાસમાં કુલ ×,ડ નિદર્શ લેવામાં આવ્યો છે તેમાં જાતિલ અભ્યાસની કક્ષા અને રહેઠાણને અનુલક્ષીને અલગ ૃ અલગ સંખ્યા દર્શાવવામાં આવેલી છેઈ તેમાં ગ્રામ્ય વિસ્તારની માધ્યમિક શાળાના ઘડ છોકરાઓ અને ઘડ ઉચ્ચતર માધ્યમિક શાળાના છોકરાઓ તથા શહેરી વિસ્તારની માધ્યમિક શાળાના ઘડ છોકરાઓ અને ઘડ ઉચ્ચતર માધ્યમિક શાળાના છોકરાઓ લેવામાં આવ્યાઈ તેવી જ રીતે ગ્રામ્ય વિસ્તારની માધ્યમિક શાળાની ઘડ છોકરીઓ અને ઘડ ઉચ્ચતર માધ્યમિક શાળાની છોકરીઓ તથા શહેરી વિસ્તારની માધ્યમિક શાળાની ઘડ છોકરીઓ અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શાળાની ઘડ છોકરીઓ પસંદ કરવામાં આવીઈ આ રીતે કુલ ×,ડ વિદ્યાર્થીઓની યદચ્છ રીતે પસંદગી કરવામાં આવીઈ

સાધનો સ્ઢ

પ્રસ્તુત સંશોધનનો મુખ્ય હેતુ માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શાળામાં અભ્યાસ કરતાં વિદ્યાર્થીઓના સમાયોજન અંગેનો વિશ્લેષણાત્મક અભ્યાસ કરવાનો હતોઈ ઉત્તરદાતા પાસેથી માહિતી એકત્રિત કરવા માટે નીચે પ્રમાણેના સાધનોનો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યોઈ

ક્ઈઢ૨ **વ્યક્તિગત માહિતી પત્રક** ૨ઢ

વિદ્યાર્થીના વ્યક્તિગત પરિવર્ત્યો જેવા કે જાતિ ૮છોકરા અને છોકરીઓ૯લ અભ્યાસની કક્ષા ૮માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક૯લ રહેઠાણ ૮ગ્રામ્ય અને શહેરી૯ વગેરેને લગતી માહિતી એકત્રિત કરવા માટે વ્યક્તિગત માહિતી પત્રક નો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યોઈ

×ઈઢ૨ **સમાયોજન સૂચિ** ૨ઢ

ઉત્તરદાતા પાસેથી માહિતી એકત્રિત કરવા માટે ડોઈબીના શાહ અને અશું ૮ક્ષટણ૯ રચિત ઁસમાયોજન સૂચિ નો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યોઈ ઁસમાયોજન સૂચિ ની રચના હિન્દીમાં કરવામાં આવેલ છેઈ પ્રસ્તુત અભ્યાસ માટે પંડ્યા ભાવેશ કેઈ૮×ડડઘ૯ કરેલી ગુજરાતી અનુવાદ ઁસમાયોજન સૂચિ નો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો છેઈ પ્રસ્તુત સમાયોજન સૂચિ બે વૈકલ્પિક ઉત્તર ઁહા અને ઁના માં માપન કરે છેઈ આ સૂચિ માં જ્ઞ૫ વિધાન છેઈ જેને ત્રણ વિભાગમાં વહેંચવામાં આવ્યા છેઈ જેમકે ક્ષઈ કૌટુંબિક સમાયોજન ×ઈ શાળાકીય સમાયોજન અને ઘઈ આવેગિક સમાયોજનઈ દરેક વિભાગમાં ×૫ વિધાનોની સંખ્યા છેઈ જે વિધાનો યદચ્છ ક્રમમાં વિધાયક અને નિષેધક રીતે ગોઠવવામાં આવ્યા છેઈ અહીં વિભાગ મુજબ પ્રાપ્તાંક વિસ્તાર ડ થી ×૫ સુધીનો છેઈ જ્યારે સમગ્ર સૂચિનો પ્રાપ્તાંક વિસ્તાર ડ થી જ્ઞ૫ સુધીનો છેઈ પ્રાપ્તાંકની ગણતરી મેન્યુઅલમાં આપેલ ઁસ્કોરિંગ કી પ્રમાણે કરવામાં આવીઈ જે તે વિભાગનો પ્રાપ્તાંક વિસ્તાર ઊંચો તેમ તે વિભાગનું સમાયોજન ઉચ્ચ સ્તરનું એવું અર્થઘટન થાય છેઈ તેવી જ રીતે સમગ્ર સમાયોજન સૂચિનો ઉચ્ચ પ્રાપ્તાક વિસ્તાર હોય તો સમાયોજન પ્રમાણ ઉચ્ચ અને નિમ્ન પ્રાપ્તાંક વિસ્તાર હોય તો સમાયોજન પ્રમાણ નિમ્ન પ્રકારનું એવું અર્થઘટન થાય છેઈ આ સંશોધનિકા ૮ગુજરાતી આવૃત્તિ૯ વિદ્યાર્થીઓ ઉપર શોધાયેલ કસોટી ઢ પુનઃકસોટી પદ્ધતિ પ્રમાણે ડઈઠક્ષલ અર્ધ વિચ્છેદન પદ્ધતિ પ્રમાણે ડઈટટલ વિશ્વસનીયતા અંક જોવા મળે છેઈ જ્યારે તેની યથાર્થતા ડઈજ્ઞડ સહસંબંધ મુજબ ઉચ્ચ જોવા મળે છેઈ

સંશોધન યોજના ૨ઢ

પ્રસ્તુત સંશોધનમાં ત્રણ સ્વતંત્ર પરિવર્ત્યોની અલગ ઢ અલગ અસર તપાસવા માટે અહીં × × × ફેક્ટોરીયલ સંશોધન ડિઝાઇનનો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યોઈ જેનું કોષ્ટક નીચે મુજબ છે

સંશોધન યોજના કોષ્ટક

દ્ર ×,ડલ ઘ્ર ઘડ

હ	બક્ષ			બ×			કુલ
	ખક્ષ	ખ×	કુલ	ખક્ષ	ખ×	કુલ	
હક્ષ	ઘડ	ઘડ	ણડ	ઘડ	ઘડ	ણડ	ક્ષ×ડ
હ×	ઘડ	ઘડ	ણડ	ઘડ	ઘડ	ણડ	ક્ષ×ડ
કુલ	ણડ	ણડ	ક્ષ×ડ	ણડ	ણડ	ક્ષ×ડ	×,ડ

બ્ર જાતિ ૮છોકરા અને છોકરીઓ૯

ખ્ર અભ્યાસની કક્ષા ૮માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક૯

હ્ર રહેઠાણ ૮ગ્રામ્ય અને શહેરી૯

પ્રક્રિયા અને અર્થઘટન ૨ઢ

પ્રસ્તુત સંશોધનમાં ઉત્તરદાતા પાસેથી માહિતી એકત્રિત કરવા માટે પંડ્યા ભાવેશ કેઈ૮×ડડઘ૯લસમાયોજન સૂચિઁ ગુજરાતી અનુવાદનો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યોઈઆ ઁસમાયોજન સૂચિ બે વૈકલ્પિક ઉત્તરો ઁહા અને ઁના થી બનેલ છેઈ જેમાં ગમે તે એક ઉત્તર પ્રાપ્ત થાય છેઈ આ સૂચિમાં કુલ જ્ઞ૫ વિધાનો છેઈ જે ત્રણ વિભાગમાં વહેંચવામાં આવેલા છેઈ જેમકે ક્ષઈ કૌટુંબિક સમાયોજનલ ×ઈ શાળાકીય સમાયોજન અને ઘઈ આવેગિક સમાયોજનઈ દરેક વિભાગ માં ×૫ વિધાનો છેઈ અહીં ઁહા પ્રતિભાવની અને ઁના પ્રતિભાવની મેન્યુઅલ માં આપેલ ઁસ્કોરિંગ કી પ્રમાણે ગુણ આપવામાં આવ્યાઈ અહીં દરેક વિભાગ પ્રમાણે ૃડ થી ×૫ૃ પ્રાપ્તાંક મળેલ હતાઈ દરેક વિભાગ ×૫ વિધાન છેઈ તેથી વધુમાં વધુ ૃ×૫ૃ અને ઓછામાં ઓછા ૃડૃ પ્રાપ્તાકો મળે છેઈ આ સૂચી દ્વારા જે વિભાગમાં ઊંચો ગુણાંક આવે તે વિભાગનું સમાયોજન ઉચ્ચતમ પ્રકારનું છે તેવું અર્થઘટન થાય છેઈ સમગ્ર સૂચિનો પ્રાપ્તાક ૃડ થી જ્ઞ૫ૃ સુધીનો છેઈપ્રાંપતાકની ગણતરી મેન્યુઅલમાં આપેલ ઁસ્કોરિંગ કી પ્રમાણે કરવામાં આવીઈ

આંકડાશાસ્ત્રીય પ્રયુક્તિ સ્ઢ

પ્રસ્તુત સંશોધનમાં પ્રાપ્ત થયેલ માહિતીનું સ્કોરિંગ કીને આધારે મૂલ્યાંકન કરી પ્રાપ્તાંકો મેળવવામાં આવેલઈ ત્યારબાદ નીચે મુજબ ૃઢકસોટી ૮બદફઅબ૯ નો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યોઈ પ્રાપ્ત માહિતીનુ આંકડાશાસ્ત્રીય પૃથક્કરણ કરતાં નીચે પ્રમાણેના પરિણામો જોવા મળ્યાઈ જે નીચે કોષ્ટકમાં દર્શાવેલ છે

કોષ્ટક નંબર હ્ર ક્ષ

કૌટુંબિક સમાયોજન પ્રમાણ અંગેના વિદ્યાર્થીઓની જાતિલ અભ્યાસની કક્ષા અને રહેઠાણની દ્રષ્ટિએ ૃઢ કસોટીનું મૂલ્ય દર્શાવતું કોષ્ટક સ્ઢ

૮ક્ષ૯ પરિવર્ત્યો ૮ચલનો ઉદભવ૯	૮×૯ વર્ગોનો સરવાળો	૮ઘ૯ સ્વાતંત્ર્ય માત્રા	૮,૯ વિચરણ	૮૫૯ ૃ મૂલ્ય	૮ણ૯ સાર્થકતા કક્ષા
જાતિ૮બ૯	ડઈડ×	ક્ષ	ડઈડ×	જ્ઞણઘ	ડઈડક્ષ ૭
અભ્યાસની કક્ષાના૮ખ૯	ટણઈઘઠ	ક્ષ	ટણઈઘઠ	૫ઈણણ	ડઈડ૫ ૭
રહેઠાણ૮હ૯	×ણડઈ,×	ક્ષ	×ણડઈ,×	ક્ષજ્ઞઈડજ્ઞ	ડઈડક્ષ ૭
બ શ ખ	ક્ષ,ઈડઘ	ક્ષ	ક્ષ,ઈડઘ	ક્ષઈડઠ	દક
બ શ હ	જ્ઞ,ઈટઘ	ક્ષ	જ્ઞ,ઈટઘ	,ઈઠડ	ડઈડ૫ ૭
ખ શ હ	,ઈ×ણ	ક્ષ	,ઈ×ણ	ઘઈ૫ટ	દક
બ શ ખ શ હ	ઠણઈઘ૫	×	,ટઈક્ષ્ટ	ઘઈક્ષણ	ડઈડ૫ ૭
ઘ((	ઘ૫×૫ઈડઘ	×ઘક્ષ	ક્ષ૫ઈ×ણ	ઢઢ	
તફતબી	,ડણક્ષઈઘઘ	×ઘઠ	ક્ષણઈઠઠ	ઢઢ	

દઈકઈ્દઃ૮ કચ્ન્દ્યચ)ર'બ્દ્યત્ઈ ડઈડ૫લ ડઈડક્ષ

૭ ^ કચ્ન્દ્યચ)ર'બ્દ્યત

મ)ક્ષ્ક્ષઘઈટજ્ઞ ણઈજ્ઞ× મ)×્×ઘક્ષ

મ)×્ઘઈડઘઈ ,ઈણટ

કોષ્ટક નંબર ઢ ક્ષ અનુસાર જાતિના૮બ૯ સંદર્ભમાં લ અભ્યાસની કક્ષાના૮ખ૯ સંદર્ભમાં અને રહેઠાણના૮હ૯ સંદર્ભમાં તથા જાતિ અને રહેઠાણ ૮બ ખ૯ ઉપરાંત ત્રણેય પરિવર્ત્યોના સંદર્ભમાં જાતિલ અભ્યાસની કક્ષા અને રહેઠાણની ૮બ ખ હ૯ ની સંયુક્ત અને આંતરિક અસર તપાસતા તફાવત સાર્થક જોવા મળે છેઈ એટલે આ ઉત્કલ્પના નો અસ્વીકાર થાય છેઈ અને એમ પણ કહી શકાય કે આ પરિવર્ત્યોના કૌટુંબિક સમાયોજન વચ્ચે તફાવત હોઇ શકેઈ તેમજ જાતિ અને અભ્યાસની કક્ષા૮બ ખ૯ વચ્ચેલ અભ્યાસની કક્ષા અને રહેઠાણ૮ખ હ૯ વચ્ચે તફાવત અસાર્થક છેઈ તેથી ઉત્કલ્પનાનો સ્વીકાર કરવામાં આવે છેઈ એટલે એમ કહી શકાય કે વિદ્યાર્થીની અભ્યાસની કક્ષા ગમે તે હોય કે રહેઠાણ ગમે તે હોય તેના કૌટુંબિક સમાયોજન પર આ પરિવર્ત્યોની અસર થતી નથીઈ વિદ્યાર્થી માધ્યમિક કે ઉચ્ચતર માધ્યમિકમાં હોય અથવા વિદ્યાર્થીનું રહેઠાણ ગ્રામ્ય કે શહેરી હોય તો તેની સંયુક્ત અસર તપાસતા તેમાં તફાવત અસાર્થક જોવા મળે છેઈ

કોષ્ટક નંબર ×

શાળાકીય સમાયોજન પ્રમાણ અંગેના વિદ્યાર્થીઓની જાતિહ અભ્યાસની કક્ષા અને રહેઠાણના સંદર્ભમાં ૃ ૄ કસોટીનું મૂલ્ય દર્શાવતું કોષ્ટકસ્ઢ

૮ક્ષ૯ પરિવર્ત્યો ૮ચલનો ઉદભવ૯	૮×૯ વર્ગોનો સરવાળો	૮ઘ૯ સ્વાતંત્ર્ય માત્રા	૮,૯ વિચરણ	૮પ૯ ૃ મૂલ્ય	૮ણ૯ સાર્થકતાની કક્ષા
જાતિ ૮બ૯	ઠઘઈજ્ઞ,	ક્ષ	ઠઘઈજ્ઞ,	ણઈજ્ઞઠ	ડઈડક્ષ ૭
અભ્યાસની કક્ષા ૮ખ૯	ક્ષડણઈણજ્ઞ	ક્ષ	ક્ષડણઈણજ્ઞ	ટઈક્ષ,	ડઈડક્ષ ૭
રહેઠાણ ૮હ૯	ઘ×ઈ×જ્ઞ	ક્ષ	ઘ×ઈ×જ્ઞ	×ઈ,ણ	દક
બ શ ખ	ક્ષઈણટ	ક્ષ	ક્ષઈણટ	જ્ઞઈટડ	ડઈડક્ષ ૭
બ શ હ	ઘઈજ્ઞપ	ક્ષ	ઘઈજ્ઞપ	ઘઈપડ	દક
ખ શ હ	ડઈડટ	ક્ષ	ડઈડટ	ક્ષણઘઈટટ	ડઈડક્ષ ૭
બ શ ખ શ હ	ઘઘઈ,ઠ	×	ક્ષણઈજ્ઞપ	ક્ષઈ×ટ	દક
ધ((	ઘડ×ઠઈપ	×ઘક્ષ	ક્ષઘઈક્ષક્ષ	ઢઢ	ઢઢ
તફતબી	ઘઘડક્ષઈક્ષ્ટ	×ઘઠ	ક્ષઘઈટક્ષ	ઢઢ	ઢઢ

દઈકઈ ઘ: to કય્નધ્ય)ર'બ્ધ્વt

૭્ર કય્નધ્ય)ર'બ્ધ્વt

કોષ્ટક નંબર હ્ર × અનુસાર જાતિના૮બ૯ સંદર્ભમાંલ અભ્યાસની કક્ષાના૮ખ૯ સંદર્ભમાં તેમજ જાતિ અને અભ્યાસની કક્ષાના૮બ ખ૯ સંદર્ભમાં તેમજ અભ્યાસની કક્ષા અને રહેઠાણના૮ખ હ૯ સંદર્ભમાં પરિવર્ત્યો વચ્ચે તફાવત સાર્થક જોવા મળે છેઈ તેથી ઉત્કલ્પનાનો અસ્વીકાર કરવામાં આવે છેઈ જેના આધારે કહી શકાય કે વિદ્યાર્થીઓના આ પરિવર્ત્યો વચ્ચે શાળાકીય સમાયોજનમાં તફાવત હોઈ શકેઈ તેમજ રહેઠાણ૮હ૯લજાતિ અને રહેઠાણલ૮બ હ૯લ જાતિલ અભ્યાસની કક્ષા લ રહેઠાણ૮બ ખ હ૯ વચ્ચે સંયુક્ત અને આંતરિક અસર તપાસતા તફાવત અસાર્થક જોવા મળે છેઈ જેથી ઉત્કલ્પનાનો સ્વીકાર થાય છેઈ જેના આધારે કહી શકાય કે વિદ્યાર્થીનો રહેઠાણ ગમે તે હોય કે પછી છોકરા અને છોકરીઓ તથા ત્રણેય પરિવર્ત્યોની સંયુક્ત અસરમાં તેના શાળા પ્રત્યેના સમાયોજન માં કોઈ તફાવત નથીઈ

કોષ્ટક નંબરઢ ઘ

આવેગિક સમાયોજન પ્રમાણ અંગેના વિદ્યાર્થીઓની જાતિલ અભ્યાસની કક્ષાલ રહેઠાણના સંદર્ભમાં ુ ઢ કસોટીનુ મૂલ્ય દર્શાવતું કોષ્ટકસ્ઢ

૮ક્ષ૯ પરિવર્ત્યો ૮ચલનો ઉદભવ૯	૮×૯ વર્ગોનો સરવાળો	૮ઘ૯ સ્વાતંત્ર્ય માત્રા	૮,૯ વિચરણ	૮૫૯ ુ મૂલ્ય	૮ણ૯ સાર્થકતાની કક્ષાના
જાતિ૮બ૯	ક્ષક્ષ,ઈટ×	ક્ષ	ક્ષક્ષ,ઈટક્ષ	ક્ષ×ઈણડ	ડઈડક્ષ ૭
અભ્યાસની કક્ષા૮ખ૯	ક્ષ૫	ક્ષ	ક્ષ૫	ક્ષઈણ૫	દક
રહેઠાણ૮હ૯	ક્ષઈણણ	ક્ષ	ક્ષઈણણ	૫ઈ,ઠ	ડઈડ૫ ૭
બ શ ખ	,ઈટ	ક્ષ	,ઈટ	ક્ષઈટડ	દક
બ શ હ	૫ણઈડજ્ઞ	ક્ષ	૫ણઈડજ્ઞ	ણઈક્ષ૫	ડઈડ૫ ૭
ખ શ હ	×ઈટઘ	ક્ષ	×ઈટઘ	ઘઈ××	દક
બ શ ખ શ હ	ટક્ષઈટ,	×	,ડઈઠ×	,ઈ,ઠ	ડઈડ૫ ૭
ધ((	×ક્ષડ,	×ઘક્ષ	ઠઈક્ષક્ષ	ઢઢ	ઢઢ
તફતબી	×ઘટક્ષઈ,	×ઘઠ	ઠઈઠણ	ઢઢ	ઢઢ

દઈકઈ ઘઃ૮ કચ્ન્દ્યર)ર'બ્દ્યત

૭ કચ્ન્દ્યર)ર'બ્દ્યત

કોષ્ટક નંબરઢ ઘ અનુસાર જાતિના૮બ૯ સંદર્ભમાંલ રહેઠાણના૮હ૯ સંદર્ભમાંલ જાતિ અને રહેઠાણના ૮બ હ૯ સંદર્ભમાં ઉપરાંત ત્રણેય પરિવર્ત્યોના સંદર્ભમાં જાતિલ અભ્યાસની કક્ષાલ રહેઠાણની૮બ ખ હ૯ સંયુક્ત અને આંતરિક અસર તપાસતા તફાવત સાર્થક જોવા મળે છેઈ એટલે આ ઉત્કલ્પનાનો અસ્વીકાર કરવામાં આવે છે અને એમ કહી શકાય કે આ પરિવત્યોના આવેગિક સમાયોજન વચ્ચે તફાવત હોય શકે તેમજ અભ્યાસની કક્ષા૮ખ૯લ જાતિ અને અભ્યાસની કક્ષા૮બ ખ૯લ અભ્યાસની કક્ષા અને રહેઠાણ૮ખ હ૯ની વચ્ચે તફાવત અસાર્થક છેઈ તેથી આ ઉત્કલ્પના સ્વીકાર કરવામાં આવે છેઈ એટલે અહીં એમ કહી શકાય કે અભ્યાસની કક્ષા ગમે તે હોય કે રહેઠાણ ગમે તે હોય તો પણ આવેગિક સમાયોજન પર આ પરિવર્ત્યોની અસર થતી નથીઈ વિદ્યાર્થી માધ્યમિક કે ઉચ્ચતર માધ્યમિક અથવા વિદ્યાર્થીનું રહેઠાણ ગમે તે હોય તેની વચ્ચે સંયુક્ત અસર તપાસતા તફાવત અસાર્થક જોવા મળે છેઈ

કોષ્ટક નંબર ૬ ,

સર્વગ્રાહી સમાયોજન પ્રમાણ અંગેના વિદ્યાર્થીઓની જાતિલ અભ્યાસની કક્ષા અને રહેઠાણના સંદર્ભમાં ٍૃઢ કસોટી નું મૂલ્ય દર્શાવતું કોષ્ટકસ્ઢ

૮ક્ષ૯ પરિવર્ત્યો ૮ચલનો ઉદભવ૯	૮×૯ વર્ગોનો સરવાળો	૮ઘ૯ સ્વાતંત્ર્ય માત્રા	૮,૯ વિચરણ	૮૫૯ ૃ મૂલ્ય	૮ણ૯ સાર્થકતાની કક્ષાના
જાતિ ૮બ૯	,ણ,ઈટક્ષ	ક્ષ	,ણ,ઈટક્ષ	ઞઈ×ણ	ડઈડક્ષ ૭
અભ્યાસની કક્ષા ૮ખ૯	૫ટ×ઈટક્ષ	ક્ષ	૫ટ×ઈટક્ષ	ઠઈક્ષડ	ડઈડક્ષ ૭
રહેઠાણ ૮હ૯	ઘઠડઈક્ષ,	ક્ષ	ઘઠડઈક્ષ,	ણઈડઠ	ડઈડ૫ ૭
બ શ ખ	ઘઘઈઠઞ	ક્ષ	ઘઘઈઠઞ	ક્ષઈટટ	દક
બ શ હ	×ઠ,ઈટ,	ક્ષ	×ઠ,ઈટ,	,ઈ૫ઠ	ડઈડ૫ ૭
ખ શ હ	ડઈક્ષઞ	ક્ષ	ડઈક્ષઞ	ઘઞણઈ૫ઠ	દક
બ શ ખ શ હ	ઘઞ૫ઈ૫ઘ	×	ક્ષટઞઈઞઞ	×ઈઠઘ	દક
ધ((	ક્ષ,ઞટઠઈઞક્ષ	×ઘક્ષ	ણ,ઈડ×	ઢઢ	ઢઢ
તફતબી	ક્ષણઠઘક્ષઈઠટ	×ઘઠ	ઞડઈટ૫	ઢઢ	ઢઢ

દઈકઈ્ઘઃ૮ કચ્ન્ઘાચ)ચ'બ્ઘ૮

૭ કચ્ન્ઘાચ)ચ'બ્ઘ૮

કોષ્ટક નંબર ૬ , અનુસાર જાતિ૮બ૯ ના સંદર્ભમાંલ અભ્યાસની કક્ષાના૮ખ૯ સંદર્ભમાંલ રહેઠાણના૮હ૯ સંદર્ભમાં તેમજ જાતિ અને રહેઠાણના૮બ હ૯ સંદર્ભમાં પરિવર્ત્યો વચ્ચે તફાવત સાર્થક જોવા મળે છેઙ તેથી ઉત્કલ્પના અસ્વીકાર કરવામાં આવે છેઙ જેના આધારે કહી શકાય કે વિદ્યાર્થીઓના આ પરિવર્ત્યો વચ્ચે સર્વગ્રાહી સમાયોજનમાં તફાવત હોઈ શકેઙ તેમજ જાતિ અને અભ્યાસની કક્ષા૮બ ખ૯ લઅભ્યાસની કક્ષા અને રહેઠાણ૮ખ હ૯લ જાતિલ અભ્યાસની કક્ષાલ રહેઠાણ૮બ ખ હ૯ વચ્ચે સંયુક્ત અને આંતરિક અસર તપાસતા તફાવત અસાર્થક જોવા મળે છેઙ તેથી ઉત્કલ્પના સ્વીકાર થાય છેઙ જેના આધારે કહી શકાય કે વિદ્યાર્થીની ત્રણે પરિવર્ત્યોની વચ્ચે સંયુક્ત અને આંતરિક અસર તપાસતા સર્વગ્રાહી સમાયોજન વચ્ચે તફાવત જોવા મળતું નથીઙ કારણકે આ ત્રણેય પરિવર્ત્યોની સંયુક્ત અને આંતરિક અસરમાં તફાવત અસાર્થક જોવા મળે છેઙ

પરિણામ ચર્ચાસ્ઢ

પરિણામો દર્શાવે છે કે જાતિના સંદર્ભમાં છોકરા અને છોકરીઓની વચ્ચે કૌટુંબિકલ શાળાકીયલ આવેગિક અને સર્વગ્રાહી સમાયોજનમાં તફાવત સાર્થક જોવા મળે છેઙ અહીં ઉત્કલ્પનાનો અસ્વીકાર કરવામાં આવે છેઙ એટલે કે ઉપરોક્ત સમાયોજનના ત્રણેય વિભાગોમાં અને સર્વગ્રાહી સમાયોજન ની રીતે છોકરા અને છોકરીઓની જાતિની અસર સમાયોજન પર પડે છેઙ

અભ્યાસની કક્ષાના સંદર્ભમાં માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શાળામાં અભ્યાસ કરતા વિદ્યાર્થીઓના કૌટુંબિકલ શાળાકીય અને સર્વગ્રાહી સમાયોજનમાં તફાવત સાર્થક જોવા મળે છેઙ તેથી આ ઉત્કલ્પનાનો અસ્વીકાર કરવામાં આવે છેઙ જ્યારે આવેગિક સમાયોજનમાં તફાવત અસાર્થક જોવા મળે છેઙ જે ઉત્કલ્પનાનો સ્વીકાર કરવામાં આવે છેઙ અહીં આવેગિક સમાયોજનમાં છોકરા અને છોકરીઓ વચ્ચે કોઈ તફાવત સૂચક જણાતો નથીઙ કદાચ આવેગિક બાબતો ઉપર સામાજિક અને કૌટુંબિક નિયમોની અસર હોઇ શકે છેઙ પરિણામ સ્વરૂપ આવેગિક સમાયોજન માં તફાવત અસાર્થક જોવા મળે છેઙ

રહેઠાણની દ્રષ્ટિ ગ્રામ્ય અને શહેરી વિસ્તારના વિદ્યાર્થીઓના કૌટુંબિકલ આવેગિક અને સર્વગ્રાહી સમાયોજન માં તફાવત સાર્થક જોવા મળે છેઙ જે ઉત્કલ્પનાનો અસ્વીકાર કરે છેઙ જ્યારે શાળાકીય સમાયોજનમાં તફાવત અસાર્થક જોવા મળે છેઙ જે ઉત્કલ્પનાનો સ્વીકાર કરવામાં આવે છેઙ ગ્રામ્ય શહેરી વિસ્તારમાં રહેતા વિદ્યાર્થીઓ તેના કૌટુંબિક અને આવેગીક સમાયોજનમાં તફાવત હોઈ શકેઙ કારણ કે રહેઠાણ ગમે તે હોય પણ કૌટુંબિક રીતે અને આવેગિક રીતે સમાયોજન માં વિદ્યાર્થી બાંધ છોડ કરે છેઙ જ્યારે શાળાકીય સમાયોજનમા છોકરી કે છોકરાઓ ગમે તે રહેઠાણના હોય પરંતુ શાળા પ્રત્યે ના ખ્યાલો અને

મૂલ્યો ઊંચા હોવાને કારણે કદાચ બંનેનું શાળાકીય સમાયોજન વચ્ચેનો તફાવત અસાર્થક જોવા મળે છે઼ મોટાભાગના તરુણો જૂથ અપનાવતું હોય તેવું જ વર્તન ઝંખે છે અને તેમના વૈયકિતક અને સામાજિક સમાયોજન પર તેમના સમોવડીયા વયજૂથની ખૂબ અસર હોય છે અને સમોવડીયા વય જૂથો શાળામાં વધુ જોવા મળે છે઼

જાતિ અને અભ્યાસની કક્ષામાં સંયુક્ત અસર તપાસતા શાળાકીય સમાયોજનમાં તફાવત સાર્થક જોવા મળે છે઼ જે ઉત્કલ્પનાનો અસ્વીકાર થાય છે઼ જ્યારે કૌટુંબિક઼ આવેગિક અને સર્વગ્રાહી સમાયોજન પ્રમાણ વચ્ચે તફાવત અસાર્થક જોવા મળે છે઼ જે ઉત્કલ્પનાનો સ્વીકાર કરવામાં આવે છે઼

જાતિ અને રહેઠાણ ની દ્રષ્ટિએ અસર તપાસતાં આ બંને પરિવર્ત્યોમાં કૌટુંબિક઼ આવેગિક અને સર્વગ્રાહી સમાયોજન વચ્ચે તફાવત સાર્થક છે઼ જે ઉત્કલ્પના નો અસ્વીકાર કરે છે જ્યારે શાળાકીય સમાયોજનમાં આ બંને પરિવત્યો વચ્ચે તફાવત અસાર્થક જોવા મળે છે઼ જે ઉત્કલ્પના નો સ્વીકાર કરવામાં આવે છે઼

અભ્યાસની કક્ષા અને રહેઠાણની દ્રષ્ટિએ અસર તપાસતા આ બંને પરિવર્ત્યો વચ્ચે શાળાકીય સમાયોજન વચ્ચે તફાવત સાર્થક જોવા મળે છે઼ જેથી ઉત્કલ્પનાનો અસ્વીકાર થાય છે઼ જ્યારે આ બંને પરિવર્ત્યો વચ્ચે કૌટુંબિક઼ શાળાકીય અને સર્વગ્રાહી સમાયોજન વચ્ચે તફાવત સાર્થક જોવા મળે છે઼ જે ઉત્કલ્પનાનો અસ્વીકાર થાય છે઼

જાતિ઼ અભ્યાસની કક્ષા઼ રહેઠાણની સંયુક્ત આંતરિક અસર તપાસતા કૌટુંબિક સમાયોજન઼આવેગિક સમાયોજનમાં તફાવત સાર્થક જોવા મળે છે઼ જેથી ઉત્કલ્પના નો અસ્વીકાર થાય છે઼ જ્યારે આ ત્રણેય પરિવર્ત્યોની સંયુક્ત અને આંતરિક અસર તપાસતા શાળાકીય સમાયોજનમાં આ ત્રણેયની પરિવર્ત્યો વચ્ચે તફાવત અસાર્થક જોવા મળે છે઼ જેથી ઉત્કલ્પનાનો સ્વીકાર થાય છે઼ જેમને શિક્ષણમાં જ ઓછો રસ છે અને શાળામાં ભણવું ગમતું નથી઼ તેવા પણ તરુણો જોવા મળે છે઼ આવા તરુણના ત્રણ પ્રકાર દર્શાવી શકાય઼ પ્રથમ પ્રકાર એવા તરૂણનો છે કે જેમના મા઼બાપ બાળકો પાસેથી અવાસ્તવિક રીતે ઉચ્ચ સિદ્ધિની અપેક્ષા રાખે છે અને તરુણોને તેમનું લક્ષ પ્રાપ્ત કરવા સતત ટોક ટોક કર્યા કરે છે઼ બીજા પ્રકારના તરુણો એવા હોય છે કે જેમને તેમના સહાધ્યાયીઓ તરફથી બહુ સ્વીકૃતિ મળતી નથી અને પરિણામે તેઓની એવું લાગે છે કે સહાધ્યાયીઓ વચ્ચે થતી મશ્કરીનો આનંદ તેઓ અભ્યાસેતર પ્રવૃત્તિ દરમિયાન પ્રાપ્ત કરી શકતા નથી઼ ત્રીજા પ્રકારના તરુણ કંઈક અંશે અન્ય સહાધ્યાયી કરતા વહેલા પુખ્ત બની ગયેલા લોકો પોતાને શંકાસ્પદ માની બેસે છે અને તેઓ અન્ય કરતાં મોટા હોવાના ભાવથી ખરડાઈને કેટલીક વખત પોતાની કાર્યક્ષમતા કરતાં વધુ સારી રીતે શૈક્ષણિક કાર્યો નિપટાવવા માંગતા હોય છે઼

જે વિદ્યાર્થીઓને શિક્ષણમાં જ ઓછો રસ છે તેઓ પોતાની રસ ક્ષતિને કારણે ઓછી સિદ્ધિ મેળવે છે અને પોતાની કાર્યક્ષમતા કરતા ઓછું કામ કરે છે તેઓ સ્વપિડન બની જઇ મા બાપ ની રજા મેળવી પોતાનો અભ્યાસ છોડી દે છે઼

તારણો ઃ

ક઼જાતિના અનુસંધાને છોકરાઓ અને છોકરીઓ વચ્ચે કૌટુંબિક઼ શાળાકીય઼આવેગિક઼સર્વગ્રાહી સમાયોજન પ્રમાણ વચ્ચે સાર્થક તફાવત જોવા
મળે છે઼

ખ઼અભ્યાસની કક્ષાના અનુસંધાને માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શાળામાં અભ્યાસ કરતા વિધાર્થીઓના કૌટુંબિક઼ શાળાકીય અને સર્વગ્રાહી
સમાયોજન પ્રમાણ વચ્ચે સાર્થક તફાવત જોવા મળે છે જ્યારે આવેગિક સમાયોજન વચ્ચે અસાર્થક તફાવત જોવા મળે છે઼

ઘ઼રહેઠાણની દૃષ્ટિએ ગ્રામ્ય અને શહેરી વિસ્તારમા રહેતા વિદ્યાર્થીઓ વચ્ચે કૌટુંબિક઼ આવેગિક અને સર્વગ્રાહી સમાયોજન પ્રમાણ વચ્ચે સાર્થક
તફાવત જોવા મળે છે જ્યારે શાળાકીય સમાયોજન વચ્ચે અસાર્થક તફાવત જોવા મળે છે઼

ƒ઼જાતિ અને અભ્યાસની કક્ષા વચ્ચે આંતરિક અસર તપાસતા શાળાકીય સમાયોજન પ્રમાણ વચ્ચે સાર્થક તફાવત જોવા મળે છે જ્યારે કૌટુંબિક઼
આવેગિક અને સર્વગ્રાહી સમાયોજન પ્રમાણ વચ્ચે અસાર્થક તફાવત જોવા મળે છે઼

પ઼જાતિ અને રહેઠાણ વચ્ચે આંતરિક અસર તપાસતા કૌટુંબિક઼ આવેગિક અને સર્વગ્રાહી સમાયોજન પ્રમાણ વચ્ચે સાર્થક તફાવત જોવા મળે છે
જ્યારે શાળાકીય સમાયોજન પ્રમાણ વચ્ચે અસાર્થક તફાવત જોવા મળે છે઼

ણઈઅભ્યાસની કક્ષા અને રહેઠાણ વચ્ચે આંતરિક અસર તપાસતા શાળાકીય સમાયોજન પ્રમાણ વચ્ચે સાર્થક તફાવત જોવા મળે છે જ્યારે
કૌટુંબિકલ આવેગિક અને સર્વગ્રાહી સમાયોજન પ્રમાણ વચ્ચે અસાર્થક તફાવત જોવા મળે છેઈ

જ્ઞઈજાતિલ અભ્યાસની કક્ષા અને રહેઠાણ વચ્ચે સંયુક્ત આંતરિક અસર તપાસતા કૌટુંબિક લઆવેગિક સમાયોજન પ્રમાણ વચ્ચે સાર્થક તફાવત જોવા
મળે છે જ્યારે શાળાકીય અને સર્વગ્રાહી સમાયોજન પ્રમાણ વચ્ચે અસાર્થક તફાવત જોવા મળે છેઈ

સંદર્ભગ્રંથ સ્ઢ

ક્ષઈડૉઈકામદારલ એનઈએસ અને સહલેખકો ટક્ષઠઠજ્ઞ૯લ´વૈયક્તિક સમાયોજનનુ મનોવિજ્ઞાનર્લ પાર્શ્વે પ્રકાશનલ અમદાવાદલ પાના નંઈઢ ટ ઢ ક્ષક્ષઈ

×ઈડૉઈ કુલીન પંડ્યા ટક્ષઠજ્ઞણ૯લ´ અનુકૂલન મનોવિકૃતિ અને માનસિક સ્વાસ્થ્યર્લ અનડા પ્રકાશનલ પ્રથમ આવૃત્તિલ અમદાવાદલ પાના નંઈ ક્ષપ× થીક્ષણઘઈ

ઘઈપ્રૉઈ ડુંગરાણીલ એઈજીઈટ×ડડડ૯લ´સ્નાતક અને અનુસ્નાતક વિધાર્થીઓના સમાયોજન અંગેનો તુલનાત્મક અભ્યાર્સલક્ષણ મુ વાર્ષિક અધિવેશનલ ગુજરાત મનોવિજ્ઞાન મંડળલ અંબાજીલ આર્ટસ કોલેજ અંબાજીઈ

,ઈપ્રૉઈ દવેલ સીઈ બીઈ અને સહલેખકો ટક્ષઠટણ૯ર્લ મનોવિજ્ઞાનમાં આંકડાશાસ્ત્રર્લ વિરલ પ્રકાશનલ અમદાવાદલ પાના નંઈ ,પઈ

પઈડૉઈ દેસાઈલ કેઈજીઈ અને સહલેખકો ટક્ષઠટક્ષ૯ર્લ મનોવિજ્ઞાન પરિભાષા અને વિભાવર્નાલ યુનિવર્સિટી ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડલ અમદાવાદ પાના નંઈ ,લપઈ

ણઈદેસાઈલ વાય કેઈટક્ષઠજ્ઞઠ૯ર્લ વિકાસલક્ષી મનોવિજ્ઞાનર્લ યુનિવર્સિટી ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડલ અમદાવાદલ પાના નંઈ ×પપ થી ઘ,ણઈ

જ્ઞઈપંડ્યાલ બીઈકેઈટ×ડડઘ૯ર્લ ઉચ્ચતર માધ્યમિક શાળાના વિદ્યાર્થીઓના સમાયોજન અંગેનો અભ્યાર્સલ સમાજકાર્ય વિભાગલ શ્રી કેળવણી મંડળ મહાવિદ્યાલયલ ઢસાલ ભાવનગર યુનિવર્સિટીલ ભાવનગરઈ

ટઈડૉઈ શાહલ બીના અને અંશુટક્ષઠટણ૯ર્લ સમાયોજન સૂચિંલ આગરા મનોવૈજ્ઞાનિક સંશોધન સંસ્થાલ તિવારી કોઠીલ આગરાઈ